

Kulakkaya Yaylası'nda Yaşayanların, Yayladaki Turizm ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi

İbrahim SEZER^{1*}

Murat KILIÇ²

¹ Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Giresun.

²Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Giresun.

* Sorumlu Yazar:

E-posta: ibrahimsezer@mynet.com

Geliş Tarihi: 22 Ekim 2015

Kabul Tarihi: 05 Aralık 2015

Özet

Yayla sahaları, barındıkları doğal ve beşeri turistik çekicilikleriyle her geçen gün daha fazla sayıda insanın ilgisini çekmeye başlamışlardır. Özellikle klasik turizm faaliyetlerinden sıkılan ve daha sakin, doğallığını büyük ölçüde kaybetmemiş, yöresel çekicilikleri barındıran yayla sahaları, çok sayıda ziyaretçiyi kendine çekmektedir. Bu bağlamda yaylalarda klasik yaylacılık faaliyetlerine ek olarak yeni kullanım durumları ortaya çıkmakta ve gelen ziyaretçiler için çeşitli tesisler yapılmaktadır. Bunların neticesinde yaylalarda meydana gelen bu fiziksel, sosyo-kültürel ve ekonomik değişimler, buralarda yaşayan yerel halkın üzerinde de olumlu veya olumsuz algılar oluşturabilmektedir. Dolayısıyla yaylalardaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin sürdürülebilir bir şekilde ve yerel halkı kapsayıcı bir tarzda geliştirilmesinde, yayla sakinlerinin bakış açılarının öğrenilmesi büyük önem arz etmektedir.

İşte amaçla Giresun ilinin Dereli ilçesi Yavuzkema Beldesi'ne bağlı Kulakkaya Yaylası'nda yaşayan yerel halkın, yayladaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerine, ziyaretçilere bakışı; bu konudaki gelişmelerin onların hayatlarına yaptığı veya gelecekte yapmasını bekledikleri etkiler belirlenmeye çalışılmıştır. Yüzyüze anket tekniğiyle yaylada yaşayan 75 kişiye sorular yöneltilmiştir. Yaptığımız çalışmanın neticesinde; yaylada yaşayanların yayladaki turizm faaliyetlerini destekledikleri, bizzat kendilerinin de turizm faaliyetlerine katılmak istedikleri, konaklama tesislerinin ve buraya gelen turistlerin artmasını istedikleri anlaşılmaktadır. Bununla birlikte yayla halkı yaylaya gereken önemin verilmeyeceğini, turistik yatırımların yetersiz olduğunu, turizm konusunda yeterince bilgilendirilmediklerini ve yeterince turistik etkinlik yapılmadığını düşünmektedirler. Bu bağlamda Kulakkaya Yaylası'nda turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilmesinde yayla sakinlerinin bu görüşlerinin dikkate alınmasının ve onların da bu konuda aktif katılımlarının sağlanmasının önemli olduğunu vurgulamak gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kulakkaya, Turizm, Rekreasyon, Algı

Evaluation of Perception of People Living in Kulakkaya Highland Towards Tourism and Recreation Activities in Highland

Abstract

Highland areas, began to attract the attention of greater number people each day with natural and social touristic attractiveness. Especially they attract many visitors who are bored of classical tourism activities and prefer calm highland areas which keep their natural structure to a great extent with local charm. In this context, in addition to traditional highland activities new usage opportunities emerge and a variety of facilities are built for visitors. As a result of these physical, socio-cultural and economic changes take place in highlands and create positive or negative impacts on local people live here. Therefore it is of paramount importance to learn the point of view of highland residents in order to develop tourism and recreation activities in highlands in a sustainable manner involving local people.

With this purpose it is aimed to determine perspective of local people living in Kulakkaya highland connected to Yavuzkema Borough of Dereli town of Giresun city about tourism and recreational activities in the highland and visitors; and developments caused by this issue and expected to cause in their future life. In a face to face survey we have asked questions to 75 people living in the highland. As a result of our study; it is concluded that they support tourism activities in the highland, they also want to participate in tourism activities themselves and they want accommodation and the number of tourists visiting the highland to increase. However, local people think that the necessary importance is not attached to highland, touristic investment are insufficient, they are not informed enough about tourism and sufficient touristic activities are not performed. In this context, it is worth to emphasize that it is important to ensure active participation of highland residents in development of tourism and recreation activities in Kulakkaya highland and also to take opinions of local people into account in this regards.

Key Words: Kulakkaya, Tourism, Recreation, Perception

GİRİŞ

Turizmin ve rekreasyon faaliyetlerinin geliştiği bölgelerde etkileşim halinde olduğu unsurlar içerisinde en önemlilerinden birisi de orada yaşayan yerel toplumdur [15]. Turizm ve rekreasyon faaliyetleri, gelişme gösterdiği yörelerde, yerel toplumu hem olumlu ve hem de olumsuz olarak etkileyebilecek gelişmelerin meydana gelmesine zemin hazırlayabilmektedir.

Turizmin ekonomik ve çevresel etkilerinin gözle görülebilmesi daha kolay olmakla birlikte toplumsal ve kültürel etkileri, daha uzun zamanda ortaya çıkabilmektedir. Burada dikkate alınması gereken en önemli husus, ev sahipleriyle konuklar arasındaki ilişki ve etkileşimlerdir [12]. Bu bağlamda yerel toplum ile turistler arasındaki bu etkileşime bağlı olarak turizm, sahanın mekânsal yapısı üzerinde etkili olmasının yanı sıra sosyal ve kültürel yapısı üzerinde

de önemli sonuçlara yol açmaktadır. Turizmin bireysel davranış, aile ilişkileri, toplu yaşam şekilleri, ahlaki tutumlar, değer sistemleri, yaratıcı güçler, örf ve adetler, gelenek ve görenekler ve toplumun örgütlenmesinde birtakım değişimlere neden olabilmesi, sosyo-kültürel etkiler yoluyla gerçekleşmektedir [10].

Turizm faaliyetlerinin yerel toplumla olan etkileşimi, hem turizm sektörünün gelişimine hem de yerel halkın yaşantısının değişimine etki edebilmektedir. Bu bağlamda yerel halkın turizmin etkilerine ilişkin algılamaları o bölgedeki turizm gelişimi açısından dikkate alınmalıdır. Turizmin etkilerini olumsuz olarak algılayan yerel halk, bölgedeki turizm gelişimini birçok açıdan sektöre uğratabilmektedir [1]. Bununla birlikte turizmle yerel toplum arasında geliştirilecek sağlıklı ve olumlu etkileşimler, hem yerel halkın yaşam standartlarının yükselmesine ve turizmi benimsemelerine hem de turizmin sürdürülebilir bir şekilde gelişimine katkı sağlayabilmektedir. Bu nedenle yerel toplumun turizm konusundaki görüş, düşünce ve önerilerinin bilinmesi, turizm faaliyetlerinin planlanmasında ve uygulanmasında bunların da dikkate alınması oldukça önemlidir [15].

Son yıllarda dağlık alanlara ve yaylaların bulunduğu sahalara yönelik olarak insanların ilgi ve dikkatleri artmış durumdadır. Buna bağlı olarak her yıl özellikle yaz mevsiminde yaylaların bulunduğu sahalara gerek günübirlik olarak gelip, rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştiren gerekse konaklama yapan ziyaretçileri ağırlamaktadır. Bu durum söz konusu sahalarda, klasik yaylacılık faaliyetlerinin yanı sıra yeni ekonomik faaliyetlerin özellikle de turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesine neden olmaktadır. Bu tür sahalarda oluşan rekreasyon ve turizm talebi, yaylaların doğal, sosyo-kültürel ve ekonomik yapılarında bazı olumlu ve olumsuz değişimler meydana getirebilmektedir. Yaylaların mekansal olarak değişmesi, buralarda uzun yıllar boyunca klasik anlamda yaylacılık faaliyeti yapan, yaz döneminde buralara gelip hayvancılık faaliyeti yapan ve çeşitli tarımsal ürünler ile hayvansal ürünler elde yerel halkı, doğrudan ve dolaylı olarak etkileyebilmektedir. Bu çerçevede yaşantıları, geçim faaliyetleri, yaşadıkları ortamları, sosyal, kültürel ve psikolojik dokuları etkilenen yayla sakinlerinde, turizm ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik olumlu veya olumsuz bakış açıları ve algılamalar söz konusu olabilmektedir.

Ülkemiz, yayla turizmi potansiyeli bakımından da zengin bir ülkedir. Yaylalar ve yaylacılık faaliyeti, ülkemizde oldukça eski dönemlerden beri sürdürülen bir faaliyettir. Geçmişte, Anadolu yaylaları, ekonomik faaliyet olarak, büyük çoğunlukla hayvancılık fonksiyon faaliyet alanları durumunda idi. Günümüzde ise ülkemizde kırsal yerleşmelerin ekonomik yaşamlarında meydana gelen köklü değişimler ve küresel ölçekli makro ekonomik değişimler yaylaların yüz yıllardır süregelen klasik amaçlı kullanımlarına yeni fonksiyonlar eklenmesine yol açmıştır. Yaylalar zamanla sadece kırsal nüfusun kullanım alanları olmaktan çıkmış, artık kentli nüfusun da ilgi alanları haline gelmeye başlamıştır. Yaz aylarında serinleme, dinlenme, doğal ortamda doğal yaşamı gözleme, dağ-yayla havası teneffüs etme, doğal ürünler tüketme ve daha birçok faaliyetin sürdürüldüğü bir turizm türü olarak artık yayla turizmi adlı bir turizm türü gelişmeye ve adını duyurmaya başlamıştır [9].

Ülkemizde yaylacılık faaliyetinin en fazla yayılış gösterdiği ve çok sayıda yaylanın bulunduğu alanlardan birisi de araştırma sahasının da içerisinde yer aldığı Doğu Karadeniz Bölümü'dür. Doğu Karadeniz, kıyıya paralel uzanan dağlık alanları ve engebeli topografyasıyla birçok yayla sahasına ev sahipliği yapmaktadır. Bu bağlamda ülkemizde dağlık alan-

ların yayla turizmine en uygun kesimini, Doğu Karadeniz Dağları oluşturmaktadır. Bu durumun meydana gelmesine katkı yapan en önemli faktörler olarak kıyıya, birbirine ve bir yerleşim birimine yakın çok sayıda yaylanın bulunması, yaylaların zengin bitki örtüsüyle yeşil turizm, ayrıca klimatizm, alpinizm, sıcak su kaynakları termalizm, dağlık yerleşme düzeni ve ahşap sivil mimari örnekleriyle kırsal turizme örnek olması gibi etkenler sıralanabilir [8]. Akarsular, göller, şelaleler, ormanlar, çeşit çeşit bitki türleri ve faunası ile doğal güzellikler bakımından büyük bir zenginliğe sahip Doğu Karadeniz Bölgesi yaylaları, bu güzelliklerin yanı sıra, yayla konutlarının özgün mimari yapısı ve buralardaki geleneksel yaşam tarzı gibi kültürel çekicilikleri ile hem yerli hem de yabancı turistler için giderek daha popüler hale gelmeye başlayan kırsal mekânlarıdır [16].

Giresun ili de yayla turizmi bağlamında değerlendirilebilecek birçok yayla sahasına sahiptir. Giresun ili, sahip olduğu Giresun Dağları ve Karagöl Dağları gibi dağlık ve engebeli alanlarda ve yakınlarında pek çok yayla ve oba yerleşmelerini barındırmaktadır. Somuncu (2008), Giresun ilindeki yaylaları turizm/rekreasyon bakımından üç grup halinde ele almanın mümkün olabileceğini belirtmiştir. Buna göre turistik açıdan en dezavantajlı yayla grubu üçüncü gruptaki yaylalardır. Üçüncü grupta yer alan yaylalar, turizm potansiyeline sahip olmakla beraber konaklama, erişim ve turistik alt yapı gibi konularda yeterli düzeyde gelişme gösteremeyen yaylalardır. Bunlar gerekli olanaklar sağlandığında turizme açılabilirler. Bunlara örnek olarak; Çakrak, Sanalan, Paşakonağı, Çağman, Paşakonağı, İsrırganlı, Eğriambar, Ağalıkların Panayır, Kanatdüzü, Kavraz, Ağaçbaşı, Çakal, Günlük, Karadağ, Karaovacık, Kınık, Eğribel, Başyayla, Tutak ve Kazıkbeli Yaylalaları verilebilir. İkinci grupta yer alanlar yine yüksek turizm/rekreasyon potansiyeli olan yaylalardır. Bunlara örnek olarak; Melikli Obası, Sis Dağı Yaylası, Karagöl Yaylası, Tamdere Yaylası, Anastos Yaylası ve Tamzara Yaylası'dır. Birinci grupta yer alanlar ise uzun süredir turizm/rekreasyon aktivitelerinin yapıldığı, bu anlamda özellikle iç turizm bakımından hem Giresun ili hem de Doğu Karadeniz Bölümü için popüler denilebilecek yaylalar olan ve turizm merkezi olarak ilan edilen Kümbet, Bektaş ve Kulakkaya yaylalardır [17].

Bu bağlamda anket çalışması için seçtiğimiz Kulakkaya Yaylası da turizm merkezi olarak ilan edilen yaylalar içerisinde yer almaktadır. Kulakkaya Yaylası, başta doğal güzellikleri (sıra dışı doğası, zengin bitki örtüsü, tertemiz suları ve havası vb.) olmak üzere, Karadeniz yayla kültürüne has çekicilikleriyle (yöresel yemekler, geleneksel meskenler, el sanatları, yöresel müzik, oyunlar vb.) geliştirilebilecek bir turizm varlığına sahiptir. Ayrıca Kulakkaya Yaylası Yeşil yol güzergahının da üzerinde olan bir yayla sahası olduğu için gelecek vaat eden turistik destinasyonlardandır. Bu çevrede doğa yürüyüşü, atlı doğa yürüyüşü, foto safari, jeep safari, bisiklet safari, botanik turizmi, yaban hayatı gözlemciliği gibi birçok turistik aktivite yapılabilir. Bunun yanı sıra dağ turizmi, sağlık turizmi, kış turizmi, kültür turizmi gibi turizm türleri açısından da uygun koşullara sahiptir. İşte bu yüksek turizm potansiyeline sahip olan Kulakkaya Yaylası, gerekli turistik altyapı, konaklama ve erişim olanaklarının geliştirilmesiyle, etkili tanıtımlarla ve hepsinden önemlisi koruma-kullanma dengesinin gözetildiği uzun vadeli sürdürülebilir planlamalarla yayla turizminde markalaşma yolunda önemli aşamalar kat edebilecektir [14].

Yerel halkın turizm rekreasyon faaliyetlerine yönelik ilgi ve bakış açılarını tespit etmek için, inceleme alanı olarak seçtiğimiz Kulakkaya Yaylası ve çevresinde geliştirile-

bilecek yayla turizmi başta olmak üzere ekoturizm, kırsal turizm ve kültür turizmi gibi turizm çeşitlerinin geliştirilmesinde yerel toplumun rolü oldukça önemlidir. Nitekim turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin, yöre halkının katılımı ve desteği olmadan gerçekleştirilmesi oldukça güçtür. Bu bağlamda Kulakkaya Yaylası gibi turizmin gelişme göstermeye başladığı turizm merkezlerinde, turizmin planlaması ve sürdürülebilir bir şekilde yürütülmesinde yerel halkın görüşlerinin dikkate alınması ve öngörülerinin göz önünde bulundurulmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmadaki temel hedef, Kulakkaya Yaylası'nda yaşayan yöre halkının turizm konusunda ne tür bakış açılarına sahip olduğu, turistlere yönelik algılarının nasıl şekillendiği, halkın turizmin doğal çevre, sosyal ve ekonomik hayattaki olası etkilerine karşı nasıl tepkiler geliştirdiğinin tespit edilmesidir. Dolayısıyla çalışmamızda, Kulakkaya Yaylası'nda yaşayan insanların, turiste ve turizme yaklaşımları, bütün yönleriyle tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca çalışmamızda Kulakkaya Yaylası örneğinden yola çıkarak, bu çevrede yayla turizminin geliştirilebilmesinde yerel halkın görüşlerinin ve algılamalarının dikkate alınması ve önemsenmesi üzerinde de durulmaktadır. Bilindiği gibi yayla turizmi gibi pek çok turizm türünün geliştirilmesinde yerel halkın, bu konulardaki bakış açılarının tespit edilmesi oldukça önem taşımaktadır.

ARAŞTIRMANIN METODU

Çalışmamızda Giresun ilinin Dereli ilçesi Yavuzkema Beldesi sınırları içerisinde yer alan Kulakkaya Yaylası'ndaki yerel halkın, turizm ve rekreasyon faaliyetlerine ve bunların yaylanın doğal, sosyo-kültürel ve ekonomik çevresi üzerindeki etkilerine yönelik bakış açıları, yayla ve çevresindeki çekicilikler, turistik altyapı, turistik aktiviteler, karşılaştıkları sorunlar ile ziyaretçilere yönelik bakış açıları ve yaklaşımları, anket tekniği kullanılarak tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda 2014 yılı yaz mevsiminde, yaylada yaşayan 18 yaş ve üzerindeki 67 kişi ile basit tesadüfi teknikte yüz yüze anket çalışması yapılmıştır.

Anketimiz üç aşamada değerlendirilmiştir. Birinci aşamada anket uygulanan kişilerin demografik ve sosyal nitelikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. İkinci aşamada, yayla sahasında gelişme gösteren turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel açılardan yaptığı ve yapabileceği etkilerin yerel halktaki yansımaları tespit edilmeye çalışılmıştır. Üçüncü aşamada ise yayla ve turistik çekicilikler, turizm ve rekreasyon faaliyetleri ve turistlerle ilgili çeşitli konularda yerel halkın görüşleri tespit edilmeye çalışılmış, çeşitli analizlere ulaşılmaya gayret edilmiş, tespit edilen sorunlarla ilgili öneriler ortaya konulmuştur.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Anketteki soru sayısının oldukça fazla olması ve bildirinin de belirlenmiş sayfa sayısı nedeniyle bütün soruların tablosu çalışmaya konulamamış, çapraz analizler çalışmaya dahil edilmemiştir. Ancak önem arz eden sorular ve cevaplanma oranları üzerinde durulmuş ve genellikle yazılı ifadelerle yetinilmiştir.

ÖRNEKLEM ALANI OLAN KULAKKAYA YAYLASI VE YAKIN ÇEVRESİNİN ÖZELLİKLERİ

Giresun ilinde dikkat çeken yayla alanlarından birisi olan ve aynı zamanda yayla turizm merkezi olarak ilan edilen Kulakkaya Yaylası, Giresun'a yaklaşık 45 km uzaklıkta, Dereli ilçesi Yavuzkema beldesi sınırları içerisinde yer almaktadır (Fotoğraf 1) (Harita 1). Burası, 1500 - 1600 m yükselti aralığında yer almaktadır. İlginç doğal güzelliklere sahip olup, Giresun'un eskiden beri en çok bilinen ve gidilen yayla sahasıdır [7]. Tarihi ipek yolu güzergâhlarının birisi üzerinde kurulmuş olan yayla, sadece Giresun'da değil Doğu Karadeniz'deki en eski otantik yerleşim sahalardan biridir. İlgiyle ziyaret edilen, tanınan ve artık bir sayfiye yerleşmesine dönüşmüş olan Kulakkaya Yaylası, Giresun'un varlıklı aileleri tarafından mesire yeri olarak kurulmuştur. Kulakkaya Yaylası, 20.09.1991 tarih ve 20997 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararıyla Turizm Merkezi ilan edilmiştir [2,18].

Fotoğraf 1. Kulakkaya Yayla yerleşmesinden bir görüntü.

Harita 1. Kulakkaya Yaylası'nın Lokasyonu

Kulakkaya Yaylası, eğimli bir tepenin kuzey yamacı üzerinde kurulmuştur. Yaylanın topoğrafik görünümünü incelediğimizde, Kümbet Yaylası gibi Giresun Dağları'nın etekle-

rinde yer alan Kulakkaya Yaylası ve çevresindeki saha, Aksu deresi ve kolları tarafından bugünkü şeklini almıştır. Birçok kaynağın ve yan derelerin birleşmesiyle oluşan bu akarsular, araziyi derin bir biçimde aşındırarak oldukça engebeli bir topoğrafik yapının oluşmasına yol açmışlardır. Bu görünümüyle de yayla ve çevresi, yeryüzü şekilleri bakımından, Doğu Karadeniz Bölümü'nün eğimli ve engebeli topoğrafik yapısına sahiptir [19]. Kulakkaya Yaylası'nın topoğrafyası, genel olarak akarsular tarafından derin bir şekilde yarılmış yüksek bir plâto karakterine sahiptir. Yayla yerleşme alanının yükseltisi 1 624 metredir [16]. Bu ilgi çekici ve engebeli yer şekilleri, başta doğa yürüyüşü olmak üzere çeşitli safarilerin düzenlenmesi için oldukça uygundur.

Kulakkaya Yaylası'na insanları çeken bir diğer doğal çekicilik ise yayla sahalarının kendine has mikroklimatik ortamının burada da mevcut olmasıdır. Kulakkaya Yaylası'nın da içerisinde yer aldığı Doğu Karadeniz Dağları'nın kıyıya dönük yamaçlarında her mevsimi yağışlı, yaz mevsimi ile kış mevsimi arasında sıcaklık farkının oldukça az olduğu; yazların nispeten serin, kışların ise ılık geçtiği tipik Karadeniz iklimi görülmektedir [5]. Bu iklimde denizel etkiler kuvvetle hissedilir ve cephesel istasyonların geçişine bağlı olarak yağış miktarı oldukça yüksektir [11]. Bununla birlikte Kulakkaya Yaylası'na doğru çıkıldıkça yükseltinin artmasına ve topoğrafyanın değişmesine bağlı olarak söz konusu iklim koşullarındaki ılıman etkiler azalmakta ve özellikle kış mevsiminde daha sert bir iklimik ortam meydana gelmektedir. Bu bağlamda yüksekliği 1 600 m'leri aşan yüzey şekillerinin bulunduğu Kulakkaya Yaylası ve yakın çevresinde iklim özellikleri kıyı kesimlerine göre sıcaklık, nem ve yağışlılık bakımından farklılık göstermektedir. Yaz mevsiminde sıcaklık, kıyı kesimlerine oranla daha düşük değerler göstermekte yani serin hava koşulları görülmektedir. Kış mevsimi ise sıcaklıkların oldukça düşüğü ve kar yağışlarının görüldüğü bir görünüm arz etmektedir [14].

Kulakkaya Yaylası'nda sıcaklıkların daha düşük olması, özellikle yayla sezonunda kıyı kesimlerine göre daha serin ve rahatlatıcı hava koşullarının görülmesine katkı yapmaktadır. Bu durum "yayla havası" olarak adlandırılan ve pek çok insanı buralara çeken bir iklimik cazibedir. Her ne kadar kış mevsiminde sıcaklık düşük olsa ve kar yağışı yaşamı ve ulaşımı zaman zaman güçleştirse de yayla sahasının ormanlık alanlarıyla birlikte ayrı bir güzelliğe büründüğü ve kartpostallık görüntülerin ortaya çıktığı da görülmektedir. Bu nedenle bu sahalarda kış turizminin de geliştirilmesine dönük çalışmaların yapılması gerekmektedir [14].

Kulakkaya yayla sahasının bulunduğu yükselti aralığı (yayla yerleşme alanının yükseltisi 1 624 metredir), iklim özellikleri, bitki örtüsü ve doğal ortamıyla, özellikle klimaterapi gibi sağlık turizmi faaliyetleri açısından değerlendirilebilecek düzeyde bir potansiyel taşıdığı anlaşılmaktadır. Nitekim Sürekli Eğitim ve Bilimsel Araştırmalar Derneği (SEBAD) tarafından organize edilen 6. *Solunum Zirvesi*, 11-15 Haziran 2014 tarihleri arasında Kulakkaya Yaylası'nda gerçekleştirilmiştir. Bu zirvede sağlıkla ilgili çeşitli konular ele alınmış, *yüksek irtifada toplantı ve stresten korunma* da değinilen konular arasında yer almıştır. Ayrıca katılımcılar, yayla ortamını bizzat tecrübe etme olanağına da kavuşmuşlardır [14].

Kulakkaya Yaylası ve yakın çevresindeki bir diğer doğal çekicilik kaynağı çeşitli flora ve fauna elemanlarının bulunmasıdır. Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alan bir yayla sahası olan Kulakkaya Yaylası'nın da bulunduğu alanda, 1 500 m'den sonra yaklaşık 1 800 m yükseltilere kadar saf topluluklar halinde, sis alan yamaçlar boyunca doğu ladin-

leri (*Picea orientalis*) yaygındır ve yer yer Doğu Karadeniz köknarlarıyla (*Abies nordmanniana*) ve sarıçamlarla (*Pinus sylvestris*) da topluluklar oluşturmaktadır. Yayla sahasının çevresindeki daha alçak kesimlerde gürgen (*Carpinus betulus*), kestane (*Castanea sativa*), kayın (*Fagus orientalis*), huş (*Betula pendula*), akçağaç (*Acer L.*), karağaç (*Ulmus glabra*), taflan (*Laurocerasus officinalis*), çakal eriği (*Prunus spinosa*), kızılğaç (*Alnus glutinosa* subsp. *Barbata*), fındık (*Corylus L.*), laden (*Cistus L.*), ıhlamur (*Tilia L.*), funda (*Erica arborea*), yabani kiraz (*Cerasus avium*) ve meşe (*Quercus L.*) ağaçlarına da rastlanmaktadır. Ormanların alt katında yer alan ormanaltı florasını ise yaygın olarak mor ve sarı çiçekli ormangülleri (*Rhododendron L.*) ile karayemişler (*Prunus L.*) oluşturmaktadır. Ayrıca orman ekosisteminin üstünde çayır-mera ekosisteminin bir unsuru olan otsu bitkiler de yer almaktadır [3,4,6,13,19]. Kulakkaya Yaylası ve çevresi, yaban hayatı bakımından oldukça zengindir.

Kulakkaya Yaylası ve yakın çevresi, sadece doğal turistik çekicilikler açısından değil beşeri turistik kaynaklar açısından da oldukça zengindir. Yayla ve çevresindeki sivil mimari örnekleri (geleneksel yayla meskenleri), yöresel kıyafetler, birbirinden lezzetli yöresel yemekler, yöresel figürlerin hakim olduğu folklorik etkinlikler turizm açısından değerlendirilebilecek beşeri unsurlardır. Burada, ilgi çekici yayla kültürünün en güzel örneklerinin gözlemlendiği, Giresun'un eskiden beri en çok bilinen ve gidilen yayla sahasıdır [7]. Eskiden beri ilgiyle ziyaret edilen, tanınan ve artık bir sayfiye yerleşmesine dönüşmüş olan Kulakkaya yaylası, Giresun'un varlıklı aileleri tarafından mesire yeri olarak kurulmuştur [2]. Kulakkaya Yaylası'nda, az sayıda da olsa geleneksel mimariyle yapılmış yayla meskenleri, geleneksel yaylacılık faaliyetleri ve yöresel etkinlikler mevcuttur. Bu çerçevede yaz mevsiminde *Kulakkaya – Ağaçbaşı Uluslararası Yayla Kültür ve Sanat Festivali*; kış mevsiminde *Kulakkaya Kar Festivali ve Off Road Oyunları* gerçekleştirilmektedir [14].

Dolayısıyla Kulakkaya Yaylası turistik açıdan değerlendirilebilecek düzeyde doğal turistik kaynakları ve yöresel özelliklerin ağır bastığı kültürel çekiciliklerle değerlendirilebilecek bir turizm potansiyeline sahiptir. Kulakkaya Yaylası ve çevresinde turizmin gelişmesini olumlu yönde destekleyen etkenler bulunmaktadır. Bunların en dikkat çekenleri: Trekking ve tırmanma sporlarına elverişli, harika doğa manzaralarıyla bütünleşen dağlık ve engebeli topoğrafyaya sahip olması; Desput kayası, Çaldağ gibi ilgi çekici dağlık ve kayalık alanların bulunması; geniş ve iğne yapraklı ağaçlar, ormanaltı ve alpin çayırlardan oluşan zengin flora elemanlarına sahip olması; tavşan, kurt, tilki gibi kara hayvanlarının yanı sıra çok sayıda kuş türüne ev sahipliği yapması; kendine has mikrokliması ve "yayla havası" olarak bilinen tertemiz havasının bulunması; yöresel yemekler, geleneksel meskenler, el sanatları, düğün ve eğlenceler, yöresel müzik ve oyunlar gibi yöresel çekiciliklere sahip olması; Doğu Karadeniz'e özgü yayla yaşamı tarzının görülmesi; geleneksel bahçe tarımının yapıldığı çevrklere sahip olması; özellikle günöbirlikçilerin piknik yapmak için tercih ettikleri lezzet kalitesi yüksek hayvancılık ürünlerinin (et, peynir, yoğurt, ayran vb.) bulunması; tertemiz havası, sessiz ve sakin doğasıyla klimaterapi açısından uygun konumda olması; yol kalitesinin son yıllarda oldukça iyileştirilmiş olması, yeşil yol güzergahında bulunması; yaz mevsiminde yayla festivalinin, kış mevsiminde ise kar festivali ve off road oyunlarının yapıyor olması; kayak turizminin geliştirilebileceği ve telesiyey sisteminin kurulabileceği potansiyel pistlere sahip olması; bu çevrede gerçekleştirilebilecek doğa yürüyüşü, at safari, bisiklet safari, sportif olta balıkçılığı, botanik turları, doğa fotoğrafçılığı, yaban

hayatı ve kuş gözlemciliği gibi turizm aktivitelerine elverişli olması; ekoturizm, kış turizmi, sağlık turizmi, kültür turizmi gibi turizm türlerinin geliştirilebileceği ortamlara sahip olması; 1991 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla yayla turizm merkezi ilan edilmesi gibi turizmin gelişmesine katkı sağlayacak avantajlara sahip olmasıdır [14].

ARAŞTIRMA BULGULARI

Giresun ilinin Dereli ilçesi Yavuzkema Beldesi sınırları içerisinde yer alan Kulakkaya Yaylası'nda yaşayan yerel halkın, turizm ve rekreasyon faaliyetleri ile onların doğal, sosyo-kültürel ve ekonomik etkileri; yayla ve çevresindeki çekicilikler, turistik altyapı, turistik aktiviteler, karşılaştıkları sorunlar ile ziyaretçilere yönelik bakış açılarının ve yaklaşımlarının tespit edilmesi amacıyla, 2014 yılı içerisinde, yayla ve yakın çevresinde yaşayan 18 yaş ve üzerindeki 75 kişi ile basit tesadüfi teknikte yüz yüze anket çalışması yapılmıştır. Anketin ilk bölümünde ankete katılanların demografik ve sosyo-ekonomik özellikleri incelenmiştir. Bu bağlamda ankete katılanların cinsiyet, medeni durum, yaş, meslek, doğum yeri, öğrenim durumu gibi bilgiler tespit edilmeye çalışılmıştır. Ankete katılanların % 56 (42 kişi) kadınlardan oluşurken % 44 (33 kişi) erkeklerden oluşmaktadır. Buradan ankete katılanların yarısından fazlasının kadınlardan oluştuğu anlaşılmaktadır. Ankete katılanların % 84'ü (63 kişi) evlilerden oluşurken, % 6,7'si (5 kişi) bekarlardan ve % 9,3'ü (7 kişi) dullardan oluşmaktadır (Tablo 1). Buradan ankete katılanların çoğunlukla evlilerden oluştuğu görülmektedir.

Ankete katılanların % 33,3'ü (25 kişi) 55 ve üzeri yaş gruptakilerden, % 41,3'ü (31 kişi) 45-54 yaş aralığındakilerden, % 14,7'si (11 kişi) 35-44 yaş grubundakilerden, % 6,7'si (5 kişi) 25-34 yaş aralığındakilerden, % 4'ü (3 kişi) 18-24 yaş aralığındaki yaş gruplarından oluşmaktadır. Buradan ankete katılanların büyük bir bölümünün orta yaş ve üzerinde olduğu anlaşılmaktadır. Ankete katılanların % 14,7'si (11 kişi) okuryazarlar olmayanlardan oluşturmakta iken % 60'ı

(45 kişi) ilköğretim mezunlarından, % 16'sı (12 kişi) ortaokul mezunlarından, % 5,3'ü (4 kişi) lise mezunlarından, % 4'ü (3 kişi) üniversite mezunlarından oluşmaktadır. Burada ankete katılanların yarısından fazlasının ilköğretim mezunu olduğu ve eğitim seviyelerinin kırsal ortamda yaşamının bir sonucu olarak düşük seviyede olduğu anlaşılmaktadır. Ankete katılanların % 16'sı (12 kişi) Giresun-Merkez doğumlu iken, % 40'ı (30 kişi) Giresun ilçelerinde, % 33,3'ü (25 kişi) Giresun köylerinde ve % 9,3'ü (7 kişi) Giresun dışında doğmuştur (Tablo 1). Buradan yayla sakinlerinin büyük bir bölümünün Giresun ilinde doğduğu anlaşılmaktadır.

Ankete katılanların mesleklerine göre dağılımlarına baktığımızda, katılımcıların % 14,7'sinin (11 kişi) çiftçi, % 25,3'ünün (19 kişi) serbest meslek, % 1,3'ünün (1 kişi) tüccar, % 37,3'ünün (28 kişi) ev hanımı, % 17,3'ünün (13 kişi) emekli, % 4'ünün (3 kişi) öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Buradan ankete katılanların büyük bölümünün ev hanımı, çiftçi, serbest meslek ve emeklilerin oluştuğu anlaşılmaktadır. Ankete katılanların aylık kazançlarını değerlendirdiğimizde, katılımcıların % 41,3'ünün (31 kişi) 0-500 TL arasında, % 22,7'sinin (17 kişi) 501-1000 TL arasında, % 30,7'sinin (23 kişi) 1001-1500 TL arasında, % 5,3'ünün (4 kişi) 1501-2000 TL arasında aylık gelire sahip oldukları görülmektedir (Tablo 1). Katılımcılar içerisinde 500 ile 1500 TL arasında gelire sahip olanların çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Kulakkaya Yaylası, mevsimlik bir yerleşme olduğu için, burada yaşayanlar, Giresun Merkez ve Dereli ilçesindeki asıl ikamet yerlerinden yayla sezonunun başlangıcı olan nisan sonu veya mayıs başlarında yaylaya çıkmakta, eylül sonundan itibaren dönüş yapmaktadırlar. Kış mevsiminde çok az sayıda insan orada kalmaktadır. Diğerleri sürekli oturma yerleri olan Dereli ilçesinin yükseltisi daha az olan yerleşim yerlerine ve Giresun il merkezine dönmektedirler. Bu çerçevede ankete katılanların asıl ikamet yerleri olan Giresun Merkez ve Dereli ilçesinin daha az yükseltiyeye sahip yerleşim yerlerinde ne kadar süreden beri ikamet etmekte olduklarını incelediği-

Tablo 1. Katılımcıların Bazı Demografik ve Sosyal Özellikleri

	Frekans(n)	Oranı(%)		Frekans(n)	Oranı(%)
Cinsiyet			Mesleki Durum		
Erkek	33	44,0	Çiftçi	11	14,7
Kadın	42	56,0	Serbest Meslek	19	25,3
Medeni Durum			Tüccar	1	1,3
Bekar	5	6,7	Ev Hanımı	28	37,3
Evlü	63	84,0	Emekli	13	17,3
Dul	7	9,3	Öğrenci	3	4,1
Doğum Yeri					
Giresun-Merkez	12	16,0			
Giresun Dışı	7	9,3			
Giresun İlçeleri	30	40,0			
Giresun Köyleri	25	33,3			
Diğer	1	1,3			
Yaş Aralıkları			Gelir Düzeyi		
18 – 24	3	4,0	0 – 500	31	41,3
25 – 34	5	6,7	501 – 1000	17	22,7
35 – 44	11	14,7	1001 – 1500	23	30,7
45 – 54	31	41,3	1501 – 2000	4	5,3
55 +	25	33,3	2001+	0	0,0
Öğrenim Durumu			İkametgah Süresi		
Okur-Yazar Değil	11	14,7	1 – 5 Yıl	9	12
İlkokul	45	60,0	6 – 10 Yıl	4	5,3
Ortaokul	12	16,0	11 – 20 Yıl	8	10,7
Lise	4	5,3	20 – 30 Yıl	12	16,0
Üniversite	3	4,0	Doğduğundan Beri	42	56,0
Toplam	75	100	Toplam	75	100

mizde, % 56'sının (42 kişi) doğduklarından beri, % 16'sının (12 kişi) 21-30 yıl arasında, % 10,7'sinin (8 kişi) 11-20 yıl arasında, % 5,3'ünün (4 kişi) 6-10 yıl arasında ve % 12'sinin (9 kişi) 1-5 yıl arasında bu ikamet yerinde yaşadıkları anlaşılmaktadır (Tablo 1).

Anketimizin bu bölümünde turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin yayla sahasındaki ekonomik duruma yapmakta olduğu ve yapabileceği etkilerin yerel halkta oluşturduğu algılamaya ve yansımaları incelenecektir. Bu çerçevede yayla halkının "yayladaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin ekonomik etkilerine ilişkin beklentilerini" belirlemek amacıyla evet ve hayır şeklinde cevaplandırılan sorular yöneltilmiştir. Sorular iki grup halinde düzenlenmiş, ziyaretlerin ekonomik açıdan olumlu ve olumsuz etkilerine ilişkin olarak yöre halkının beklentileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu bağlamda katılımcılara ilk olarak "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, para girişine yol açarak zenginliği artırır mı?" sorusuna, katılımcıların tamamı evet cevabını işaretlemişlerdir. İkinci olarak "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, buraya yönelik yatırım artışı sağlar mı?" sorusuna, katılımcıların % 98,7'si evet, % 1,3'ü hayır cevabını işaretlemişlerdir. Üçüncü olarak "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, alt ve üst yapı olanaklarının gelişmesini sağlar mı?" sorusuna, katılımcıların % 98,7'si evet, % 1,3'ü hayır cevabını işaretlemişlerdir. Dördüncü olarak "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, alışverişi artırarak, esnafı olumlu etkiler mi?" sorusuna, katılımcıların % 98,7'si evet, % 1,3'ü hayır cevabını işaretlemişlerdir. Beşinci olarak "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yayladakilerin ürettiği ürünlerin daha değerli olmasına katkı yapar mı?" sorusuna, katılımcıların % 98,7'si evet, % 1,3'ü hayır cevabını işaretlemişlerdir. Altıncı olarak "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yöredeki el sanatları ürünlerinin pazarlanmasına katkı sağlar mı?" cümlesine katılıp katılmadıkları sorduğumuzda, % 88'i evet % 12'si hayır cevabını işaretlemişlerdir (Tablo 2).

Bunlara ek olarak katılımcılara "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yayladaki ekonomik faaliyetleri (tarım, hayvancılık) olumsuz etkiler mi?" sorusuna, katılımcıların % 18,7'si evet, % 90,7'i hayır cevabını vermişlerdir. Ayrıca katılımcılara "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen

turistlerin artması, yaylaya ve yayla halkına ekonomik açıdan herhangi bir katkı sağlamaz" düşüncesine katılıp katılmadıklarını sorduğumuzda, % 9,3'ü evet, % 90,7'si hayır cevabını vermişlerdir (Tablo 2). Yukarıdaki sorularda turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin ekonomik duruma etkilerinin yöre halkındaki yansımalarını tespit etmeye yönelik sorulara verilen cevapları incelediğimizde, katılımcıların çoğunlukla bu durumun, yayla ekonomisine olumlu etki yapacağını, yatırım ve istihdamı artıracığını, alt ve üst yapı olanaklarını artıracığını, yöresel ürünlerin ve el sanatlarının daha iyi değerlendireceğini, yayladaki tarım ve hayvancılık gibi geçim faaliyetlerini olumlu olarak etkileyeceğini düşündükleri anlaşılmaktadır.

Anket çalışmamızın bu bölümünde yayla halkının "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin sosyo-kültürel etkilerine ilişkin beklentileri"ni belirlemek amacıyla evet

ve hayır şeklinde cevaplandırılan sorular yöneltilmiştir. Sorular iki grup halinde düzenlenmiş ziyaretlerin sosyo-kültürel ve çevresel açıdan olumlu ve olumsuz etkilerine ilişkin yöre halkının beklentileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu bağlamda ankete katılanlara ilk olarak "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yayla halkının sosyal ve kültürel düzeyinin yükselmesini sağlar mı?" sorusuna, katılımcıların % 98,7'si evet, % 1,3'ü hayır cevabını vermişlerdir. İkinci olarak "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, halkın sosyalleşmesine katkı sağlar mı?" sorusuna, katılımcıların % 93,3'ü evet, % 6,7'si hayır cevabını vermişlerdir. Üçüncü olarak "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, hoşgörü ortamının gelişmesine ve yayladakilerin diğer insanlarla kaynaşmasına yol açar mı?" sorusuna, katılımcıların % 96'sı evet, % 4'ü hayır cevabını vermişlerdir. Dördüncü olarak "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, sosyal olarak yeni insanlarla tanışma olanağı sağlar mı?" sorusuna, katılımcıların tamamı evet cevabını vermişlerdir. Beşinci olarak "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, kültürümüzü tanıtmak için iyi bir fırsattır diyebilir misiniz?" sorusuna, katılımcıların tamamı evet cevabını vermişlerdir. Altıncı olarak "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yayla halkının yaşam seviyesini yükseltir mi?" sorusuna, katılımcıların % 84'ü evet, % 16'sı hayır cevabını vermişlerdir. Yedinci olarak "turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yaylanın tanıtımına katkı sağlar mı?" sorusuna, katılımcıların % 96'sı evet % 4'ü hayır cevabını vermiş-

Tablo 2: Katılımcıların Turizm ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Ekonomik Boyutuna İlişkin Beklentileri

	Frekans(n)	Yüzde(%)		
		Evet	Hayır	Toplam
Yaylaya gelen turistlerin artması, yaylaya para girişine yol açarak, yayla ekonomisine katkı sağlar mı?	75	100	0	100
Yaylaya gelen turistlerin artması, yaylaya yönelik yatırım artışı sağlar mı?	75	98,7	1,3	100
Yaylaya gelen turistlerin artması, yaylanın alt ve üst yapı olanaklarının (Elektrik, su ve kanalizasyon, yol) gelişmesini sağlar mı?	75	98,7	1,3	100
Yaylaya gelen turistlerin artması, alışverişi artırarak yayladaki esnafı olumlu etkiler mi?	75	98,7	1,3	100
Yaylaya gelen turistlerin artması, yayladakilerin ürettiği ürünlerin daha değerli olmasına katkı yapar mı?	75	98,7	1,3	100
Yaylaya gelen turistlerin artması, yöredeki el sanatları ürünlerinin pazarlanmasına katkı sağlar mı?	75	88,0	12,0	100
Yaylaya gelen turistlerin artması, yayladaki ekonomik faaliyetleri(Tarım, hayvancılık) olumsuz etkiler mi?	75	18,7	81,3	100
Yaylaya gelen turistlerin artması, yaylaya ve yayla halkına ekonomik açıdan herhangi bir katkı sağlamaz	75	9,3	90,7	100

Tablo 3: Katılımcıların Turizm ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Sosyo- Kültürel Etkilerine İlişkin Beklentileri

	Frekans(n)	Yüzde (%)		
		Evet	Hayır	Toplam
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yayla halkının sosyal ve kültürel düzeyinin yükselmesini sağlar mı?	75	98,7	1,3	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, halkın sosyalleşmesine katkı sağlar mı?	75	93,3	6,7	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, hoşgörü ortamının gelişmesine ve yayladakilerin diğer insanlarla kaynaşmasına yol açar mı?	75	96,0	4,0	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, sosyal olarak yeni insanlarla tanışma olanağı sağlar mı?	75	100	0	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, kültürümüzü tanıtmak için iyi bir fırsattır diyebilir misiniz?	75	100	0	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yayla halkının yaşam seviyesini yükseltir mi?	75	84,0	16,0	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yaylanın tanıtımına katkı sağlar mı ?	75	96,0	4,0	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, Kulakkaya yaylasına Giresun ilinde verilen öneminin artmasına ve korunmasına katkı sağlar mı?	75	97,3	2,7	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, aşırı nüfus artışına ve dışarıdan buraya göçlere neden olur mu?	75	57,3	42,7	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yaylanın kültürel durumunun bozulmasına yol açar mı?	75	29,3	70,7	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, aile yapısının bozulmasına yol açar mı?	75	10,7	89,3	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, ahlaki açıdan bozulmaya yol açar mı?	75	12,0	88,0	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yaylaya ve yayla halkına yarar getirmeyecektir	75	33,3	66,7	100

lerdir. Sekizinci olarak “turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yayla ve çevresine Giresun ilinde verilen önemin artmasına ve korunmasını katkı sağlar mı ?” sorusuna, katılımcıların % 97,3’ü evet, % 2,7’si hayır cevabını işaretlemişlerdir (Tablo 3).

Yukarıdaki sorularda turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin, sosyo-kültürel açıdan olumlu yöndeki etkilerinin yöre halkındaki yansımalarını tespit etmeye yönelik sorulara verilen cevapları incelediğimizde, katılımcıların çoğunlukla turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artmasının, yörenin sosyal ve kültürel gelişimine olumlu etki yapacağı, sosyalleşmeye, halkın yaşam seviyesine, kültürün tanıtımına katkı sağlayacağı kanısında oldukları anlaşılmaktadır.

Bunların yanı sıra turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin sosyo-kültürel açıdan olumsuz etkilerinin olup olmayacağı konusunda yöre halkının beklentilerini tespit etmeye dönük olarak diğer soruların devamı şeklinde aşağıdaki sorular yöneltilmiştir. Bu bağlamda ilk olarak “turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, aşırı nüfus artışına ve başka yerden buraya göçlere neden olur mu ?” sorusuna katılımcıların % 57,3’ü evet % 42,7’si hayır cevabını vermişlerdir. İkinci soru olarak “turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yaylanın kültürel durumunun bozulmasına yol açar mı ?” sorusuna, katılımcıların % 29,3’ü evet % 70,7’si hayır cevabını işaretlemişlerdir. Üçüncü soru olarak “turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, aile yapısının bozulmasına yol açar mı ?” sorusuna, katılımcıların % 10,7’si evet % 89,3’ü hayır cevabını vermişlerdir. Dördüncü soru olarak “turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, ahlaki açıdan bozulmaya yol açar mı ?” sorusuna, katılımcıların % 12’si evet % 88’i hayır cevabını vermişlerdir. Beşinci

soru olarak “turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yaylaya ve yayla halkına yarar getirmeyecektir” cümlesini katılıp katılmadıklarını sorduğumuzda, katılımcıların % 33,3’ü evet % 66,7’si hayır cevabını vermişlerdir (Tablo 3).

Yukarıdaki sorularda turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin sosyo-kültürel açıdan olumsuz etkilerini tespit etmeye yönelik sorulara verilen cevapları incelediğimizde, katılımcıların çoğunlukla bu durumun, yörenin sosyo-kültürel ortamına, aile yapısına, kültürel duruma ve ahlaki değerlere olumsuz etkiler yapmayacağını düşündükleri anlaşılmaktadır.

Anket çalışmamızın bu bölümünde yayla halkının “turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin çevresel etkilerine ilişkin beklentileri”ni belirlemek amacıyla evet ve hayır şeklinde cevaplandırılan sorular yöneltilmiştir. Sorular iki grup halinde düzenlenmiş, çevresel açıdan olumlu ve olumsuz etkilere ilişkin yöre halkının beklentileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Birinci soruda “turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, araba sayısının artmasına, gürültü ve trafik sıkıntısına neden olur mu ?” sorusuna katılımcıların % 57,3’ü evet, % 42,7’si hayır cevabını vermişlerdir. İkinci olarak “turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, çevrenin kirlenmesine neden olur mu ?” sorusuna, katılımcıların % 42,7’si evet, % 57,3’ü hayır cevabını işaretlemişlerdir. Üçüncü olarak “turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, çevredeki yeşilliklere zarar verir mi ?” sorusuna, katılımcıların % 38,7’si evet, % 61,3’ü hayır cevabını işaretlemişlerdir. Dördüncü olarak “turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, çevre koruma bilincinin artmasına katkı yapar mı ?” sorusuna, katılımcıların % 77,3’ü evet, % 22,7’si hayır cevabını vermişlerdir. Beşinci olarak “turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması,

Tablo 4: Katılımcıların Turizm ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Çevresel Etkilerine İlişkin Beklentileri

	Frekans(n)	Yüzde(%)		
		Evet	Hayır	Toplam
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, araba sayısının artmasına, gürültü ve trafik sıkıntısına neden olur mu?	75	57,3	42,7	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yayla ve çevresinin kirlenmesine neden olur mu?	75	42,7	57,3	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, çevredeki yeşilliklere zarar verir mi ?	75	38,7	61,3	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, çevre koruma bilincinin artmasına katkı yapar mı?	75	77,3	22,7	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, doğal çevreye verilen önemi artırır mı?	75	85,3	14,7	100
Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yaylanın doğal yapısını korumaya katkı sağlar mı ?	75	80,0	20,0	100

doğal çevreye verilen önemi artırır mı ?” sorusuna, katılımcıların % 85,3’ü evet, % 14,7’si hayır cevabını vermişlerdir. Altıncı olarak “turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artması, yaylanın doğal yapısını korumaya katkı sağlar mı ?” sorusuna, katılımcıların % 80’i evet, % 20’si hayır cevabını vermişlerdir (Tablo 4).

Yukarıdaki sorularda yayladaki turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin çevresel açıdan etkilerini tespit etmeye yönelik sorulara verilen cevapları incelediğimizde, yayla halkının çoğunlukla, bu durumun yaylanın çevresel ortamına dikkate değer düzeyde zarar vermeyeceği, çevre kirliliğine yol açmayacağı, doğal çevreye verilen önemi ve bilinci artıracığı, yaylanın doğal yapısını korumaya katkı sağlayacağı kanısında oldukları anlaşılmaktadır. Bununla birlikte katılımcıların yarısından fazlası, turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin, araba sayısının artmasına, gürültü ve trafik sıkıntısına yol açacağına yönelik endişelerini de belirtmişlerdir.

Anket çalışmamızın bu bölümünde yayla halkına “turizm ve rekreasyon faaliyetleriyle ilgili bazı konulardaki düşünce ve öngörülerini”ni belirlemek amacıyla evet ve hayır şeklinde cevaplandırılan sorular yöneltilmiştir.

Bu bağlamda ankete katılan yayla halkının tamamının,

yaylada turizmin gelişmesini destekledikleri anlaşılmaktadır. Buna ek olarak katılımcıların büyük çoğunluğu, turistlerle yapılan çeşitli etkinliklere bizzat katılabileceklerini, dışarıdan gelip yatırım yapacaklara destek olacaklarını, kendilerinin de yatırım yapmak istediklerini, ev ve arazilerini turizm amaçlı kullanıma açabileceklerini, yaylaya yapılacak kamu hizmetlerinin artabileceğini, ulaşımda dikkate değer sıkıntıların olmadığını belirtmişlerdir (Tablo 5).

Buna karşın ankete katılan yayla halkının % 70,7’si, yaylaya gereken önemin verilmediğini; % 66,7’si, yaylanın güzelleştirilmesine dönük düzenlemeler yeterli

olmadığını; % 82,7’si, yeterince anlatılmadığını ve tanıtılmadığını; % 61,3’ü, yaylanın tanıtımı için yapılan etkinliklerin yeterli düzeyde olmadığını; % 78,7’si, turizm konusunda yayla halkının yeterince bilgilendirilmediğini belirtmişlerdir. Ayrıca ankete katılanların yarısından fazlası (% 57,3), Kulakaya Yaylası’nın bir turizm merkezi olduğundan ve turizmin geliştirilmesi için çalışmalar yapıldığından haberdar olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra ankete katılanların % 94,7’si, ziyaretçilerinin burada kalmalarının ve konaklama yapabilmelerinin sağlanması gerektiğini; % 93,3’ü, rekreasyon faaliyetleri için çay bahçeleri veya kafeterya gibi sayı-

Tablo 5: Katılımcıların Kulakaya Yaylası, Turizm ve Rekreasyon Faaliyetleriyle İlgili Değerlendirmeleri ve Önerileri

	Frekans(n)	Yüzde(%)		
		Evet	Hayır	Toplam
Yaylanın bir turizm merkezi olduğunu ve turizmin geliştirilmesi için çalışmalar yapıldığını biliyor musunuz?	75	42,7	57,3	100
Kulakaya yaylasında turizmin gelişmesini destekliyor musunuz?	75	100	0	100
Yaylaya gelecek turistlerin kendi günlük faaliyetlerinize katılıp, sizinle birlikte bir şeyler yapmasını ister misiniz?	75	93,3	6,7	100
Dışarıdan gelip yaylada turizm yatırımı yapacak olanlara destek verir misiniz?	75	90,7	9,3	100
Yaylada turizm ile ilgili bir işe kendiniz yatırım yapmak ister misiniz?	75	90,7	9,3	100
Evinizi/arazinizi turizm amaçlı kullanmak ister misiniz?	75	74,7	25,3	100
Evinizin, turizm amaçlı pansiyon olarak kullanılmasını ister misiniz?	75	62,7	37,3	100
Yaylada yapılan turizm etkinliklerine bizzat katılır mısınız?	75	88,0	12,0	100
Turizmin, yaylaya yapılacak kamu hizmetlerini artıracığını düşünüyor musunuz?	75	93,3	42,7	100
Kulakaya yaylasına gereken önem veriliyor mu?	75	29,3	70,7	100
Kulakaya yaylasının güzelleştirilmesine dönük düzenlemeler yeterli mi ?	75	33,3	66,7	100
Kulakaya yaylasının önemi yeterince anlatılıyor ve tanıtılıyor mu ?	75	17,3	82,7	100
Yaylaya ulaşımda sıkıntı var mı ?	75	37,3	62,7	100
Turizm konusunda yayla halkı yeterince bilgilendiriliyor mu?	75	21,3	78,7	100
Kulakaya yaylasının tanıtımı için etkinlikler düzenleniyor mu?	75	38,7	61,3	100
Ziyaretçilerinin burada kalmaları ve konaklamaları sağlanmalı mıdır?	75	94,7	5,3	100
Çay bahçeleri veya kafeteryalar kurulmalı mıdır?	75	93,3	6,7	100
Kulakaya Yaylasına gelen ziyaretçilerin artmasını ve daha fazla turistin gelmesini destekliyor musunuz?	75	100	0	100

sının artırılması gerektiğini belirtmişlerdir (Tablo 5). Ankete katılanların tamamı, Kulakkaya Yaylasına gelen ziyaretçilerin artmasını ve daha fazla turistin gelmesini desteklemektedir. Buradan yayla halkının turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesini ve büyümesini istedikleri anlaşılmaktadır.

Kulakkaya Yaylası'na gelen turistlerin yerel halkın gözünde ne anlam taşıdıkları, halkın turistlere bakış açısının tespit edilmesinde ve turizm faaliyetlerinin halkla birlikte geliştirilmesinde dikkate değer bir veri oluşturabilir. Bu çerçevede "Kulakkaya Yaylası'na gelen turist ne anlam taşır?" sorusuna katılımcıların tamamının, turistleri para kazandıran, yardım edilmesi, misafir edilip, ağırlanması gereken kişiler olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra katılımcıların tamamının turistleri hastalık bulaştıran kişiler olarak görmedikleri; katılımcıların tamamına yakınının turistleri çevreyi kirleten ve hastalık bulaştıran kişiler olarak görmedikleri anlaşılmaktadır. Buradan katılımcıların büyük çoğunlukla turistlere karşı olumlu bir izlenime sahip olduğu, olumsuz izlenime sahip olanların yok denecek kadar az olduğu ortaya çıkmaktadır.

Kulakkaya Yaylası'nda yaşayanlara, "buraya gelen turistle iletişim kuruyor musunuz, nasıl?" şeklindeki soruya cevap olarak, katılımcıların % 41,3'ü, biraz iletişim kurduklarını; % 18,7'si, turistlerle beraber çevreyi gezdiklerini; % 2'si, evde misafir ettiklerini; % 1,3'ü adres tarif ettiklerini belirtmişlerdir. Yani katılımcıların % 64'ü değişik şekillerle de olsa turistlerle iletişime geçerken, % 36'sı turistlerle iletişim kurmamıştır. Buradan katılımcıların yarısından fazlasının turistlerle bir şekilde bağlantı kurup, onlarla iletişim ortamını oluşturdukları anlaşılmaktadır. Yayla halkının hem turistlere bakış açılarının olumlu olması hem de turistlerle iletişim kurmadaki istekliliklerinin, bir yayla turizm merkezi olan Kulakkaya Yaylası'nda sürdürülebilir bir şekilde turizmin geliştirilmesi ve geleceği açısından oldukça önemli bir destekleyici unsur olduğu kanısındayız.

Kulakkaya Yaylası'nda yaşayan halkın, turistlerle ilgili memnuniyet derecelerini ölçmek için çeşitli sorular yöneltilmiştir. Bu çerçevede ilk olarak "yaylaya gelenlerin sayısını yeterli buluyor musunuz?" sorusuna katılımcıların % 16'sı evet, % 84'ü hayır cevabını vermişlerdir. İkinci olarak "yaylaya gelen ziyaretçilerin davranış ve özelliklerinden (giyim-kuşam, yeme-içme vb.) memnun musunuz?" sorusuna, katılımcıların % 80'ni evet, % 20'si hayır cevabını vermişlerdir. Buradan katılımcıların ziyaretçi sayısının artmasını istedikleri, gelen ziyaretçilerin davranışlarından, giyim-kuşamından ve yeme-içme gibi özelliklerinden memnun oldukları görülmektedir. "Kulakkaya Yaylası'nın en ilgi çekici güzellikleri nelerdir?" diye sordüğümüzde katılımcıların % 73,3'ü (55 kişi), doğal güzellikler olarak, % 26,7'si de yayla yaşamı olarak cevap vermişlerdir. Buradan yaylanın en ilgi çekici güzelliklerinin doğal güzellikleri ile yayla yaşamı ve kültürü olduğunun yerel halk tarafından da benimsendiği anlaşılmaktadır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Giresun ilinin Dereli ilçesi Yavuzkema Beldesi sınırları içerisinde yer alan Kulakkaya Yaylası ve çevresi, barındırdığı doğal ve kültürel turistik kaynaklarıyla değerlendirilebilecek düzeyde bir turizm potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda Kulakkaya Yaylası ve çevresindeki doğal ortamlarda yer alan doğal güzellikler (Desput kayası, Çaldağ gibi dağlık ve kayalık alanlar, kendine has mikrokliması, tertemiz havası, flora ve fauna elemanları, akarsu ve kaynakları) ile yaylanın kültürel yaşamına ait çekicilikler (geleneksel mimari, yöresel yemek-

ler, el sanatları, festival ve eğlenceler, yöresel müzik, oyunlar vb.) turistik açıdan büyük bir çekim gücüne sahiptir. Bunlara ek olarak Kulakkaya Yaylası ve çevresindeki doğal alanlarda çeşitli turistik aktiviteleri (doğa yürüyüşü, at safari, bisiklet safari, sportif olta balıkçılığı, yaban hayatı ve kuş gözlemciliği, doğa fotoğrafçılığı vb.) gerçekleştirmek mümkündür [14]. Böylesine potansiyeli yüksek ve turistik kaynakları zengin bir turizm merkezi olan Kulakkaya Yaylası'nın turizm potansiyelinin ortaya çıkarılması ve turizm faaliyetlerinin geleceğe dönük olarak sürdürülebilir bir şekilde planlanması ve uygulanması için yerel halkın düşüncelerinin öğrenilmesi, bakış açılarının tespit edilmesi oldukça önemlidir. Bu hedef doğrultusunda yapmış olduğumuz bu çalışmada, Kulakkaya Yaylası'nda yaşayan yerel halkın turizm ve rekreasyon faaliyetlerine, turistlere ve turizmin etkilerine yönelik algılamaları incelenmiştir.

Kulakkaya Yaylası'nda yaşayan yerel halkın bakış açılarının ve yaklaşımlarının tespit edilmesi amacıyla yaptığımız anket verilerinden yola çıkarak değerlendirme yaptığımızda; katılımcıların çoğunlukla turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesini, ziyaretçi sayısının artmasını destekledikleri anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel anlamda olumlu etkilerinin daha fazla olduğunun katılımcıların büyük çoğunluğu tarafından benimsendiği tespit edilmiştir. Nitekim turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin ekonomik duruma etkilerinin yöre halkındaki yansımalarını tespit etmeye yönelik sorulara verilen cevapları incelediğimizde; katılımcıların çoğunlukla bu durumun, yayla ekonomisine olumlu etki yapacağını, yatırım ve istihdamı artıracığını, alt ve üst yapı olanaklarını artıracığını, yöresel ürünlerin ve el sanatlarının daha iyi değerlendireceğini, yayladaki tarım ve hayvancılık gibi geçim faaliyetlerini olumlu olarak etkileyeceğini düşündükleri anlaşılmaktadır.

Ankete katılan yerel halkın turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin, sosyo-kültürel açıdan da yayla halkını olumlu etkileyeceğini düşündükleri anlaşılmaktadır. Nitekim katılımcıların çoğunlukla turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi ve yaylaya gelen turistlerin artmasının, yörenin sosyal ve kültürel gelişimine olumlu etki yapacağı, sosyalleşmeye, halkın yaşam seviyesine, kültürün tanıtımına katkı sağlayacağı kanısında oldukları anlaşılmaktadır. Buna ek olarak katılımcıların çoğunlukla bu durumun, yörenin sosyo-kültürel ortamına, aile yapısına, kültürel duruma ve ahlaki değerlere olumsuz etkiler yapmayacağını düşündükleri anlaşılmaktadır.

Bunun yanı sıra ankete katılan yerel halkın turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin, çevresel açıdan da yaylayı olumlu etkileyeceğini düşündükleri anlaşılmaktadır. Nitekim turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin, yaylanın doğal ortamına zarar vermeyeceği, çevre kirliliğine yol açmayacağı, doğal çevreye verilen önemi ve bilinci artıracığı, yaylanın doğal yapısını korumaya katkı sağlayacağı kanısında oldukları anlaşılmaktadır.

Ankete katılan yayla halkının tamamının, yaylada turizmin gelişmesini destekledikleri anlaşılmaktadır. Buna ek olarak katılımcıların büyük çoğunluğu, turistlerle yapılan çeşitli etkinliklere bizzat katılabileceklerini, dışarıdan gelip yatırım yapacaklara destek olacaklarını, kendilerinin de yatırım yapmak istediklerini, ev ve arazilerini turizm amaçlı kullanıma açabileceklerini, yaylaya yapılacak kamu hizmetlerinin artması beklentisinde olduklarını, ulaşım da dikkate değer sıkıntılar olmadığını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra ankete katılanların % 94,7'si, ziyaretçilerinin burada kalmalarının ve konaklama yapabilmelerinin sağlanması gerektiğini; % 93,3'ü, rekreasyon faaliyetleri için çay bahçeleri veya kafe-

terya gibi donatıların sayısının artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ankete katılanların tamamı, Kulakkaya Yaylasına gelen ziyaretçilerin artmasını ve daha fazla turist gelmesini desteklemektedir. Buradan yayla halkının turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesini ve büyümesini istedikleri anlaşılmaktadır.

Bunlara ek olarak katılımcıların, turistleri para kazandıran, yardım edilmesi, misafir edilip, ağırlanması gereken kişiler olarak gördükleri tespit edilmiştir. Katılımcıların yarısından fazlasının turistlerle bağlantı kurup, onlarla iletişim ortamını oluşturdukları; ziyaretçi sayısını yetersiz bulup, artmasını istedikleri; gelen ziyaretçilerin davranışları, giyim-kuşam, yeme-içme gibi özelliklerinden memnun oldukları anlaşılmaktadır. Ayrıca yaylanın en ilgi çekici turistik kaynaklarının, doğal güzellikler ile yayla yaşamı ve kültürü olduğunun yerel halk tarafından da benimsendiği anlaşılmaktadır.

Yayla yaşayan yerel halkta bu olumlu beklentilere ek olarak bizlere ifade ettikleri olumsuz durumlar, sorunlar ve eksiklikler de mevcuttur. Bu kapsamda Kulakkaya Yaylası'nda yaşayan yerel halktan ankete katılanlar, turizm ve rekreasyon faaliyetiyle ilgili birçok eksikliğin ve yapılması gereken pek çok düzenlemenin olduğunu, tanıtım ve reklam konusunda yeterince çalışmanın olmadığını, yaylaya gereken önemin verilmediğini, yaylanın güzelleştirilmesine dönük düzenlemelerin yeterli olmadığını; yaylanın tanıtımı için yapılan etkinliklerin yeterli düzeyde olmadığını, turizm konusunda yayla halkının yeterince bilgilendirilmediğini belirtmişlerdir. Ayrıca ankete katılanların yarısından fazlası, Kulakkaya Yaylası'nın bir turizm merkezi olduğundan ve turizmin geliştirilmesi için çalışmalar yapıldığından haberdar olmadıklarını ifade etmişlerdir. Yerel halkın bize yansıttığı ve bizim de katılacağımız bu gibi sorunların yanında yayla ve yakın çevresinde planlama sorunları, erişim sorunları, altyapı sorunları, kaçak ve plansız yapılaşma sorunları, yayla ortamına uygun olmayan binaların bulunmasıyla ilgili sorunlar, yasal mevzuattan kaynaklanan sorunlar, özellikle günübirlik kullanım alanlarında görülen çevre kirliliği, turizmin sadece yaz mevsimine sıkışmış olması, konaklama imkanlarının yetersiz olması, rekreasyon ve günübirlik kullanımlara yönelik tesislerin (restoran, kafeterya vb.) yetersiz olması, yatırımların yetersizliği, turizme ve turiste bakış açısıyla ilgili sorunlar gibi dikkat çekici ve çözülmesi gereken sorunlar silsilesi bulunmaktadır [14].

Yaylaya yaşayan yerel halkın da dikkatini çeken bu türden sorunlar çözüldüğünde; turistik altyapı, yaylanın dokusuna uygun yapılaşma, konaklama, çevre temizliği, tanıtım ve erişim olanakları geliştirildiğinde; yerel halkın turizm ve rekreasyon faaliyetleriyle ilişki ve etkileşimleri iyileştirildiğinde; koruma-kullanma dengesi gözetilerek turizm faaliyetleri sürdürüldüğünde yaylanın gerçek anlamda bir turizm merkezi olma yolunda emin adımlarla ilerleyeceği kanısındayız. Burada turizm ve rekreasyon faaliyetleriyle ilgili geleceğe dönük yatırım ve planlamaların yapılmasında özellikle yaylada yaşayan yerel halkın da görüşlerinin, beklentilerinin, kaygı ve endişelerinin, çıkarlarının ve geleceklerinin dikkate alınması, yerel halkın yaşam seviyesini yükseltecek çalışmaların yapılması, ev pansiyonculuğu gibi yerel halka katkı sağlayacak olanakların geliştirilmesi ve yerel halkın da bu süreçlere aktif olarak katılmasının sağlanması gerekmektedir. Bu çerçevede yaptığımız bu çalışmanın, bu hedeflerin gerçekleştirilmesine katkı sağlayarak, sürdürülebilir turizm ve sürdürülebilir kırsal kalkınmanın sağlanmasına katkı yapacağı kanısındayız.

KAYNAKLAR

- [1] Akova, O., (2006), "Yerel Halkın Turizmin Etkilerini Algılamalarına ve Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma", *Akademik İncelemeler Dergisi* Sayı:2 Cilt:1.
- [2] Anonim, (2012), *Giresun İli Turizm Rehberi*, Giresun Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Giresun.
- [3] Anonim, (2013), *Giresun İli Doğa Turizmi Master Planı(2013-2023)*, T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı 12 Bölge Müdürlüğü Giresun Şube Müdürlüğü, (Erişim Adresi: http://bolge12.ormansu.gov.tr/Erişim_Tarihi:16.09.2013).
- [4] Atalay, İ., (1994), *Türkiye Vejetasyon Coğrafyası*, Ege Üniversitesi Basımevi, Bornova, İzmir.
- [5] Atalay, İ., (1997), *Türkiye Coğrafyası*, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.
- [6] Bayram, N., (2001), *Turizm Coğrafyası Açısından Bir Araştırma: Kümbet Yaylası* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniv. Sos. Bil. Enst., Erzurum.
- [7] Bekdemir, Ü., (2000), *Giresun Kent Coğrafyası (Basılmamış Doktora Tezi)*, Atatürk Üniv. Sos. Bil. Enst., Erzurum.
- [8] Doğaner, S., (2001), *Türkiye Turizm Coğrafyası*, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- [9] Doğanay ve Zaman, (2013), *Türkiye Turizm Coğrafyası*, Pegem Akademi, Ankara.
- [10] Emekli, G., (2001), *Bergama'nın Turizm Coğrafyası ve Turizmin Mekansal Etkileri*, Bergama Belediyesi Kültür Yayınları, Bergama-İzmir.
- [11] Koçman, A., (1993), *Türkiye İklimi*, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları:72, İzmir.
- [12] Özgüç, N., (2013), *Turizm Coğrafyası (Özellikler ve Bölgeler)*, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- [13] Sever, R. ve Koca, H., (2003), "Giresun Ormanları ve Başlıca Sorunlar", *Yeşil Giresun Gazetesine Göre Cumhuriyetin İlk Yıllarında Giresun Sempozyum Bildirileri*, Ümit Ofset Mat. s. 117-128, Ankara.
- [14] Sezer, İ., (2015), Doğu Karadeniz'de Gelişme Potansiyeli Yüksek Bir Yayla Turizm Merkezi: Kulakkaya Yaylası, *Doğu Coğrafya Dergisi*, Cilt:20, Sayı:34, s.89-115.
- [15] Sezer, İ., Derinkuyu, M.A., (2015), "Halkın Turizm Algısı ve Rekreasyon Alışkanlıkları üzerine bir değerlendirme: Şebinkarahisar Kenti Örneği", (Ed. Serhat ZAMAN ve Oğün COŞKUN), *Coğrafya'ya Adanmış Bir Ömür: Prof.Dr. Hayati DOĞANAY*, Atatürk Üniv Yay. No:1056, K.K.E.F. Yay. No: 131, Araştırmalar Serisi No: 56, s. 727-755, Pegem Akademi Yay., Ankara.
- [16] Somuncu, M. - Çabuk Kaya, N. - Akpınar, N. - Kurum, E. ve Özelçi Eceral, T., (2012), *Doğu Karadeniz Bölgesi Yaylalarında Çevresel Değişim*, Ankara Üniversitesi Yayınları No: 362, Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayın No: 2, Ankara.
- [17] Somuncu, M., (2008), "Doğu Karadeniz Bölümü'ndeki Dağlık Alanların Kalkınmasında Kırsal Turizmin Yeri ve Önemi: Giresun İli Örneği", *Uluslararası Giresun ve Doğu Karadeniz Sosyal Bilimler Sempozyumu (09-11 Ekim 2008) Bildiriler Kitabı* Cilt: II, s.443-456, Giresun.
- [18] Zaman, M., (2007), *Doğu Karadeniz Kıyı Dağlarında Yaylalar ve Yaylacılık*, Atatürk Üniversitesi Yayınları No: 960, Fen-Edebiyat Fak. Yay. No: 105, Araştırma Serisi No: 75, Erzurum.
- [19] Zaman, M. - Şahin, İ.F. ve Bayram, N., (2007), "Doğu Karadeniz'de Alternatif Bir Turizm Merkezi: Kümbet Yaylası", *Doğu Coğrafya Dergisi*, Sayı: 17, s. 33-65. Konya.